

ВПЛИВ МЕДІА НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВИБОРЦІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У даній роботі проаналізовано вплив медіа на формування політичної культури виборців. Розглянуто вплив традиційних медіа — телебачення, радіо, преси — та цифрових платформ, включно з інтернет-ресурсами й соціальними мережами, у поширенні політичної інформації та впливі на громадську думку. Описано як позитивні ефекти медіа, так і ризики: поляризацію суспільства, маніпуляції та дезінформацію. Показано, що розвиток медіаграмотності та дотримання журналістських стандартів сприяють свідомому вибору громадян і зміцненню демократичної культури.

Ключові слова: медіа, політична культура, виборці, соціальні мережі, інформаційна грамотність, дезінформація, традиційні медіа, цифрові технології, громадська думка, маніпуляції.

Abstract

This paper analyzes the influence of the media on the formation of the political culture of voters. It examines the role of traditional media — television, radio, press — and digital platforms, including Internet resources and social networks, in the dissemination of political information and influence on public opinion. It describes both the positive effects of the media and the risks: polarization of society, manipulation and disinformation. It shows that the development of media literacy and adherence to journalistic standards contribute to the conscious choice of citizens and the strengthening of democratic culture.

Keywords: media, political culture, voters, social networks, information literacy, disinformation, traditional media, digital technologies, public opinion, manipulation.

Вступ

У сучасному суспільстві медіа відіграють важливу роль у формуванні політичних поглядів та поведінки виборців [1]. Розвиток цифрових технологій і популярність соціальних мереж суттєво змінили те, як люди отримують політичну інформацію та як вони її розуміють. Медіа не лише подають новини, а й впливають на оцінку подій, рівень довіри до влади та здатність робити усвідомлений вибір. Велика кількість інформації, а також поширення маніпулятивних матеріалів роблять питання впливу медіа на політичну культуру ще важливішим [2]. Різні типи медіа формують уявлення громадян про політичні процеси та події. Вони також впливають на політичну активність людей та готовність брати участь у виборах. Дослідження цього впливу дозволяє оцінити прозорість інформаційного середовища та визначити чинники, які допомагають або заважають свідомому політичному вибору. Розуміння цих процесів важливе для розвитку демократичної культури та підвищення політичної обізнаності суспільства.

Результати дослідження

Політична культура виборців формується під впливом різних соціальних факторів, серед яких медіа мають одне з головних значень [1]. Традиційні медіа — телебачення, радіо та друковані видання — і надалі залишаються важливими джерелами політичної інформації. Новини, аналітичні матеріали й інтерв'ю з політиками визначають для громадян коло найбільш актуальних тем і допомагають орієнтуватися у складних суспільно-політичних питаннях [2]. Інтернет-видання забезпечують швидкий доступ до великої кількості інформації та дозволяють людям порівнювати різні точки зору. Соціальні мережі стали простором для швидкого поширення інформації та прямої взаємодії між політиками і виборцями. Такі платформи роблять комунікацію швидшою, але водночас підвищують ризик появи недостовірних або емоційно забарвлених повідомлень.

У межах сучасного медіапростору можна виділити кілька видів медіа, які по-різному впливають на політичну культуру виборців:

Традиційні медіа (ТБ, радіо, газети) — забезпечують структуровані новини та аналітику.

Онлайн-ЗМІ та новинні портали — надають оперативну інформацію та широкий спектр думок.

Соціальні мережі — створюють простір для швидкого обміну повідомленнями та емоційних реакцій.

Альтернативні та незалежні медіа — пропонують авторські розслідування й аналітику поза впливом великих медіагруп.

Маніпулятивні або пропагандистські ресурси — поширюють фейки, дезінформацію, емоційні меседжі.

Такий поділ допомагає краще зрозуміти, яким чином різні платформи формують інформаційний простір та впливають на виборчу поведінку [6].

Медіа впливають на виборців не лише через факти, а й через різні способи маніпуляції: спрощення складних тем, створення фейків, поширення дезінформації тощо. Подібні методи можуть спотворювати уявлення людей про реальну політичну ситуацію, знижувати довіру до влади та формувати радикальні настрої. Разом із цим важливе значення має розвиток медіаграмотності та дотримання журналістських, робота незалежних медіа допомагають громадянам краще розуміти інформацію та оцінювати її якість. Люди, які критично сприймають політичні повідомлення, легше розрізняють правдиві дані від маніпуляцій і роблять більш усвідомлені вибори.

Сучасні медіа активно використовують візуальні формати — інфографіку, відео, меми. Це робить політичний контент доступнішим, але часто і більш емоційним. Постійний мобільний доступ до новин сприяє швидкому обміну інформацією, хоча іноді може викликати інформаційну втому. Політичні кампанії широко застосовують цифрові інструменти — таргетовану рекламу, персоналізовані повідомлення, аналіз поведінки користувачів [3]. Це допомагає ефективніше залучати молодь та менш досвідчених виборців, але водночас викликає дискусії. Однією з головних проблем цифрової епохи є формування «інформаційних бульбашок», коли люди бачать тільки ті думки, які відповідають їхнім власним. Це може сприяти поляризації суспільства.

Поєднання традиційних і цифрових медіа забезпечує ширший і точніший погляд на політичні події. Важливу роль у цьому відіграють незалежні медіа, які подають перевірену інформацію та протидіють фейкам і пропаганді. Вони підсилюють прозорість діяльності влади, сприяють громадському контролю та допомагають виборцям формувати обґрунтовану думку щодо політичних рішень. Завдяки сучасним платформам громадяни отримують можливість активно долучатися до обговорення суспільно важливих питань, впливати на порядок денний і брати участь у публічних дискусіях [4]. Це підвищує рівень політичної участі та формує більш відповідальну й поінформовану політичну культуру. У результаті різноманітність медіа середовища сприяє усвідомленому вибору виборців і зміцненню демократичних процесів [5].

Можна стверджувати, що активне сприйняття різних джерел інформації сприяє критичному мисленню та зменшує сприйнятливість до маніпуляцій. Виборці, які регулярно користуються різноманітними медіа, краще орієнтуються у політичних процесах і приймають більш усвідомлені рішення. Крім того, взаємодія з медіа стимулює громадянську активність і сприяє розвитку діалогу між суспільством і владою.

Висновки

Отже, медіа відіграють важливу роль у формуванні політичної культури виборців, впливаючи на їхнє розуміння подій, ставлення до влади та участь у виборчих процесах. Традиційні й цифрові медіа разом створюють інформаційне середовище, яке може як сприяти поінформованому політичному вибору, так і формувати ризики, пов'язані з дезінформацією та маніпуляціями. Соціальні мережі розширили доступ до політичного контенту, але водночас підсилюють появу емоційних і неправдивих повідомлень та «інформаційних бульбашок».

У таких умовах ключове значення набувають медіаграмотність громадян та діяльність незалежних медіа, які забезпечують прозорість, достовірність і різноманітність інформації. Саме вони сприяють формуванню критичного мислення, відповідального ставлення до політичних процесів і здатності робити усвідомлений вибір. Регулярне користування різними джерелами інформації допомагає виборцям краще орієнтуватися у складних політичних питаннях і уникати впливу маніпуляцій. Це також стимулює активну громадянську позицію та заохочує до участі в суспільних дискусіях. Таким чином розвиток якісного інформаційного простору є необхідною умовою зміцнення політичної свідомості суспільства та підтримки демократичних процесів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Політологія. Навчальний посібник (для студентів усіх форм навчання) / уклад. Л.М. Мельник, І.А. Дужа, І.М. Грек. Біла Церква : БНАУ, 2022. 494 с.
2. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. Київ : Центр вільної преси, 2012. 352 с.
3. Рущенко І. П. Медіаграмотність: навчально-методичний комплекс (НМК). Харків / Київ, 2024. 318 с.
4. Брегеда А. Ю. Основи політології: навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2000. 312 с.
5. Лалл Дж. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід. Київ. : К.І.С., 2002. 261 с.
6. Дмитрієв В. В. Вплив мас-медіа на політичну ідентичність. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 123 с.

Винник Ольга Костянтинівна— студентка групи БМ-23б, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця. Email:olyav9378@gmail.com.

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** — завідувач кафедри суспільно-політичних наук ВНТУ, доктор політичних наук, професор, академік Української академії політичних наук. Вінницький національний технічний університет, Вінниця. Email : kornienko@vntu.edu.ua

Olga Vynnyk— student of group BM-23b, Faculty of Construction, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: olyav9378@gmail.com.

Supervisor: **Kornienko Valeriy Oleksandrovych** — Head of the Department of Social and Political Sciences of VNTU, Doctor of Political Sciences, Professor, Academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences. Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. Email: kornienko@vntu.edu.ua